

Vejen til en høj faringsprocent

Flemming Thorup, chefforsker, SEGES Svineproduktion

Fagligt Nyt

21. september 2021

Emner

- Faringsprocenten er faldet på landsplan
- Planche om "Optimal reproduktion"
- Afprøvning af efterstimulering
- Brug en holder til sæddosen, når du inseminerer
- Afprøvning af enkeltpakkede insemineringskatetre

Beregning af faringsprocenten

Anbefaling til E-kontrollerne:

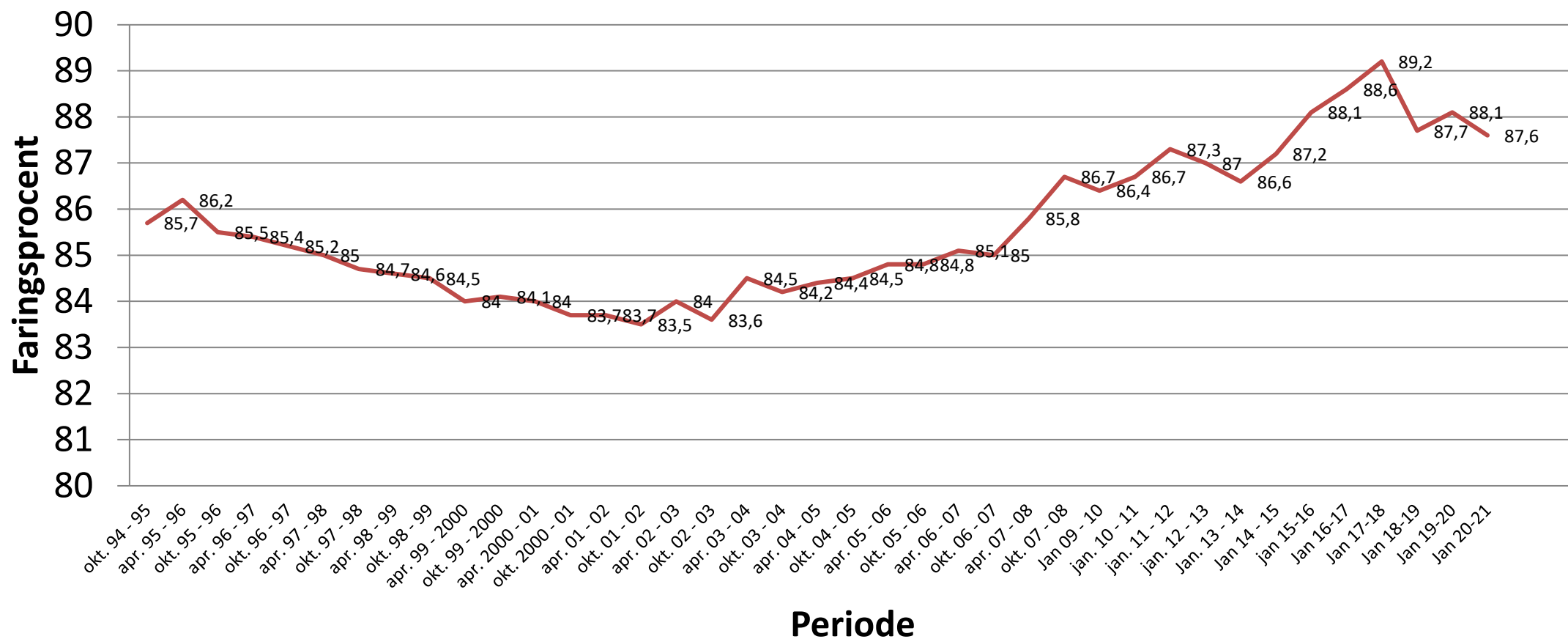
- Antal løbninger OG omløbninger i en periode
- Andel af disse løbninger (ikke andel af søerne), som giver en faring
- Eksempel for perioden 1. januar til 31. december 2020
 - 200 polte løbet
 - 700 fravænnede søer løbet
 - 100 søer og polte løbet om
 - 1.000 løbninger i perioden
- Der kom 860 faringer efter disse løbninger
- Faringsprocenten er $860 \text{ faringer} / 1.000 \text{ løbninger og omløbninger} = 86 \%$
- Manglende faring: Omløbning, udsætning som tom eller drægtig, abort, aflivet eller død før faring, solgt drægtig, forsvundet

Det årlige landsgennemsnit for E-kontrollerne

Faringsprocenten er faldet til under 2016-niveau

Faringsprocent 1994 - 2020

1. Hvad forklarer den faldende faringsprocent?

➤ Sygdom?

- Spredning af PRRS?
- Ny ukendt sygdom?

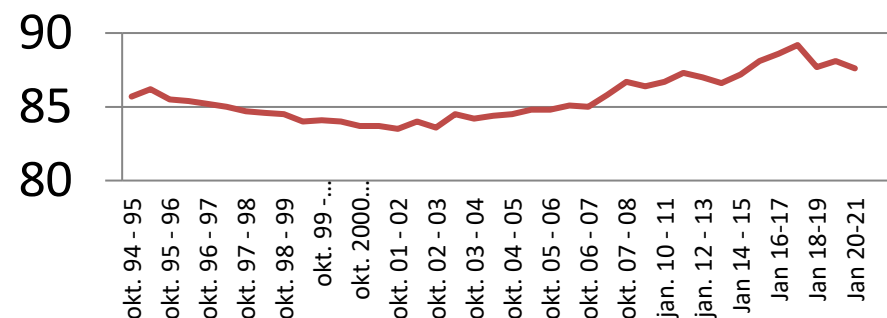
➤ Stigende sodødelighed i 2018, -19 og -20?

- Døde drægtige søer farer ikke?
- Er det større fokus på skader, som medfører, at flere drægtige søer udsættes?

➤ Manglende fokus?

- Udfordring med at oplære nye medarbejdere?
- Kuld størrelsen og fravænningsvægten har større fokus?

Faringsprocent 1994 - 2020

2. Hvad forklarer den faldende faringsprocent?

➤ Ærlige medarbejdere?

- Udsatte omløbere skrives ikke længere ud af E-kontrollen som fravænnede?

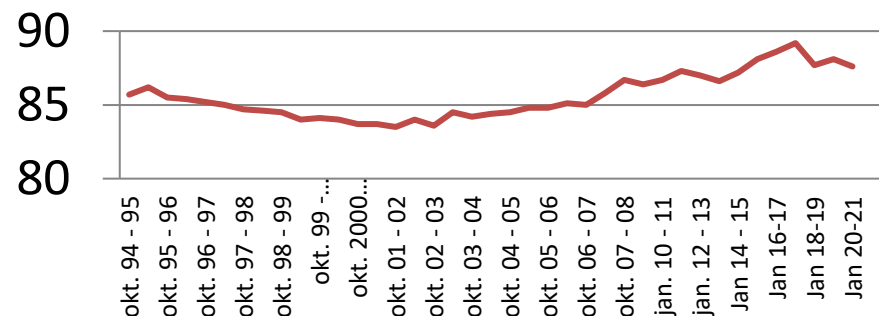
➤ Forsikringssøer?

- Udsætning af drægtige søer, når det går godt?
- Forsikringssøer kan anbefales for at sikre god staldudnyttelse
 - hvis du husker at udsætte overskydende søer efter skanning

➤ Faldende sædkvalitet?

- Det kommer Gunner Sørensen ind på om lidt

Faringsprocent 1994 - 2020

OPTIMER REPRODUKTIONEN

RENGØR

løbestalden,
inden søerne
flyttes ind

OPMÆRK

ammesøer og
opsamlings-
søer

MODTAG

sæden i et
temperaturstyret
indleveringsrum

OPBEVAR

sæden ved 16°C til
18°C i et sædskab
med termometer

ANVEND

sæden senest
fire dage
efter tapning

FJERN

gødning bag
soen inden
brunstkontrol

BRUNSTKONTROL

HVIS SOEN VISER STÅENDE BRUNST for ornen, så gå direkte til rideprøven. Inseminer straks soen, hvis den bliver stående

NÅR ORNEN ER FORAN SOEN, indledes brunstkollen med greb i lyskefolden

PRES PÅ SOENS BÆKKEN, til den stimuleres op og viser stårefleks

AFSLUT ALTID MED RIDE-PRØVEN. Så er du sikker på, at polten eller soen er i stående brunst

Skab overblik

- Ved fravæning markeres 1. kuldssøer og ammesøer, så de får ekstra opmærksomhed ved brunstkollen
- Brug markering for so med svag brunst, urolig so, so i stående brunst og insemineret so

Brug af ornen

- Brug låger eller ornevogn, så ornen højst aktiverer fem polte eller søer ad gangen
- Brug to orner efter hinanden, så søer med svag brunst får ekstra stimulation

Insemineringsstrategi

- Polte og søer insemineres med maks. 24 timers interval, indtil de ikke viser stående brunst længere
- Polte insemineres ved observation af stående brunst
- Søer med brunst dag 1-4 kan insemineres første gang den følgende dag
- Søer med første observation af brunst på dag 5 eller senere insemineres ved observation af brunst
- Kontroller poltene for brunst to gange dagligt

Inseminering

- Tag kun sæd med i stalden til en times arbejde
- Brug en termoboks til sæden
- Vær sikker på, at soen er i brunst (rideprøven)
- Brug tørt papir til søer med beskidte skamlæber
- Hold i enden af katetret
- Hold på den tørre del af skamlæberne
- Katetersvampen må kun røre skamlæbernes fugtige slimhinde
- Før katetret ind langs ryggen på soen
- Før katetret i bund, og drej det venstre om
- Sædposen monteres, og sæden løber passivt ind
- Katetret fjernes, når sæden er løbet ind

TIPS

Brug en holder til sæddosen, så sparer du tid
Læg et min.-maks.-termometer i sædskabet
Tjek det hver dag, eller anskaf et alarmsystem

Ny planche fra Ekspertgruppen "Reproduktion"

Der er fokus på opbevaring af sæden, brunstkontrol, rideprøven og på hygiejne ved løbning

Skab overblik

- Ved fravæning markeres 1. kuldssøer og ammesøer, så de får ekstra opmærksomhed ved brunstkollen
- Brug markering for so med svag brunst, urolig so, so i stående brunst og insemineret so

Brug af ornen

- Brug låger eller ornevogn, så ornen højst aktiverer fem polte eller søer ad gangen
- Brug to orner efter hinanden, så søer med svag brunst får ekstra stimulation

Insemineringsstrategi

- Polte og søer insemineres med maks. 24 timers interval, indtil de ikke viser stående brunst længere
- Polte insemineres ved observation af stående brunst
- Søer med brunst dag 1-4 kan insemineres første gang den følgende dag
- Søer med første observation af brunst på dag 5 eller senere insemineres ved observation af brunst
- Kontroller poltene for brunst to gange dagligt

Inseminering

- Tag kun sæd med i stalden til en times arbejde
- Brug en termoboks til sæden
- Vær sikker på, at soen er i brunst (rideprøven)
- Brug tørt papir til søer med beskidte skamlæber
- Hold i enden af katetret
- Hold på den tørre del af skamlæberne
- Katetersvampen må kun røre skamlæbernes fugtige slimhinde
- Før katetret ind langs ryggen på soen
- Før katetret i bund, og drej det venstre om
- Sædposen monteres, og sæden løber passivt ind
- Katetret fjernes, når sæden er løbet ind

TIPS

Brug en holder til sæddosen, så sparer du tid
Læg et min.-maks.-termometer i sædskabet
Tjek det hver dag, eller anskaf et alarmsystem

Optimér reproduktionen (svineproduktion.dk)

Optimer Reproduktionen

- brunstkontrol med fokus på rideprøven

➤ Udfordring

- Med den reducerede 5-punktsplan nåede man aldrig frem til rideprøven

➤ Løsning

- Rideprøven er ikke længere en del af den reducerede 5-punktsplan
- Rideprøven skal altid gennemføres

➤ Den reducerede 5-punktsplan

- Skal sikre, at du ikke overser en brunstig so
- (Falsk negativ)

➤ Rideprøven

- Skal sikre, at du ikke løber en so, som ikke er i brunst
- (Falsk positiv)

Inseminering uden eller med efterstimulering?

- Ved effektiv inseminering uden efterstimulering er ornen kun foran soen under brunstkontrollen. Ornen rykkes så frem, når katetret er sat i soen
 - => Soen stimuleres ikke, mens den tager sæden
 - => Der er ikke optimal sædtransport fra børhals til æggeleder
 - Hvert børhorn er 2,5 meter langt. En sædcelle er 0,005 mm (50 μ m). Det svarer til, at et menneske på 1,8 meter skal svømme knap 2.000 km!
- Med efterstimulering (ornetog) sikres ornestimulering under optagelse af sæden og sædtransport

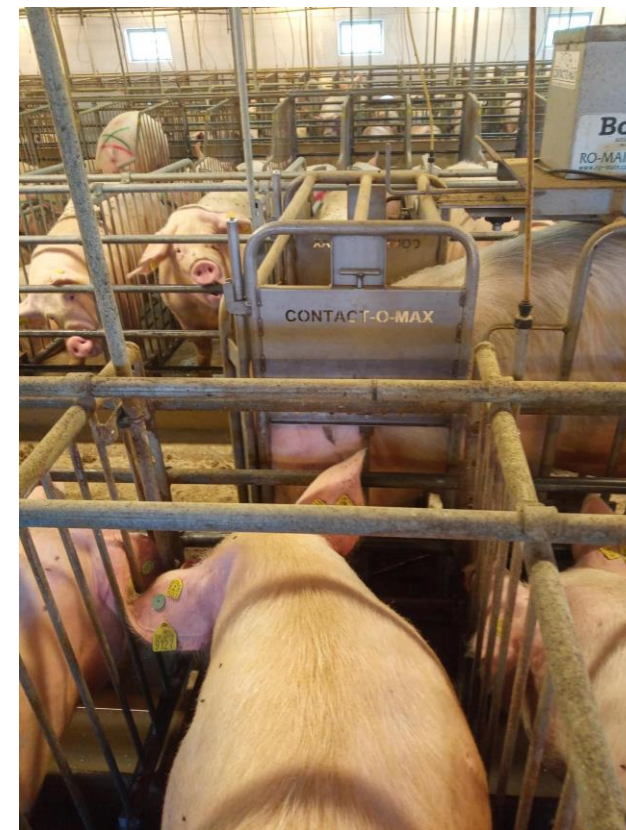

Effekt af efterstimulering i 20 minutter i én besætning

Gruppe	Kontrol	Stimulering med 4 orner
Antal løbninger	729	728
Heraf søer fundet i brunst ved efterstimuleringen	-----	17 (2,3 %)
Faringsprocent	90,4	93,1
Totalfødte grise	21,9	21,9
Drægtighedslængde, dage	117,8	117,6

Foreløbige resultater

Der er ikke regnet statistik på faringsprocenten

Effekt af efterstimulering

➤ Effekt

- Der blev fundet 2,3 % flere brunstige søer
 - ❖ De vil nok blive fundet dagen efter. Er det så OK?
- Måske 3 % højere faringsprocent
- Ingen effekt på kuld størrelsen

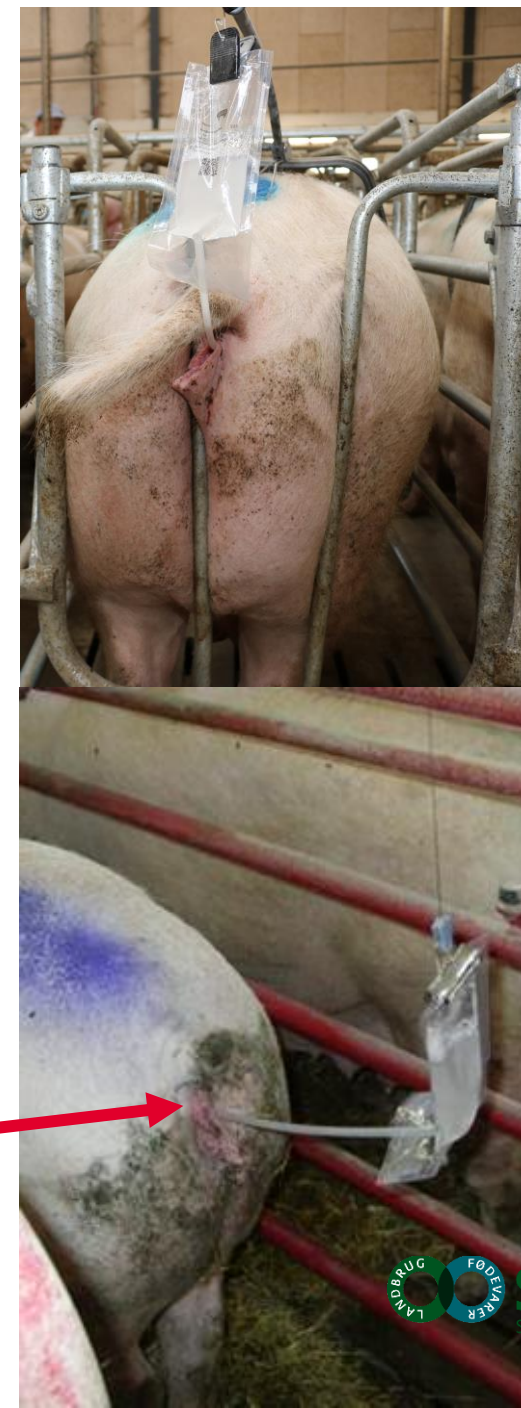
➤ Omkostninger

- Fodring og opstaldning af flere orner
- Arbejdstid til at flytte flere orner til og fra løberækken og igennem løberækken
- Sikre at ornerne ikke slås
- Sikring af personalets sikkerhed

Brug en holder til sæddosen ved insemineringen

- Du behøver ikke at sidde på soen under insemineringen
- Du behøver ikke at holde sæddosen under insemineringen
- Brug en holder til sæddosen, så du får mere tid til brunstkontrol og rideprøve
- En af 20 søer tager ikke sæden. Denne so skal efterstimuleres
 - udnævn en "flyver", som tager katetre ud, og som efterstimulerer disse søer
- Hvis soen lægger sig under insemineringen, så lad soen ligge
- Husk at kateteret ikke må falde ud, hvis soen lægger sig

Hygiejnisk inseminering med enkeltpakket kateter (Video)

Hygiejne med enkeltpakkede katetre - afprøvning

➤ Fordele ved enkeltpakkede katetre

- Støv og sprøjt rammer ikke katetret
- Du fører mindre skidt fra skamlæberne ind i skeden og børen
- Du holder på posen, ikke på katetret

➤ Ulemper ved enkeltpakkede katetre

- Prisen
- Mere arbejde med udpakning og oprydning
- Plastic som bliver i skeden
- Poser, som ikke revner

Multi- eller enkeltpakket kateter - afprøvning

- 6 besætninger med forskellig faringsprocent
- Grupperet efter lige og ulige sonummer
- Begge grupper er insemineret med produktionssæd fra samme levering
- Forskellige katetre i afprøvningen, men samme kateter i forsøg og kontrol i den enkelte besætning

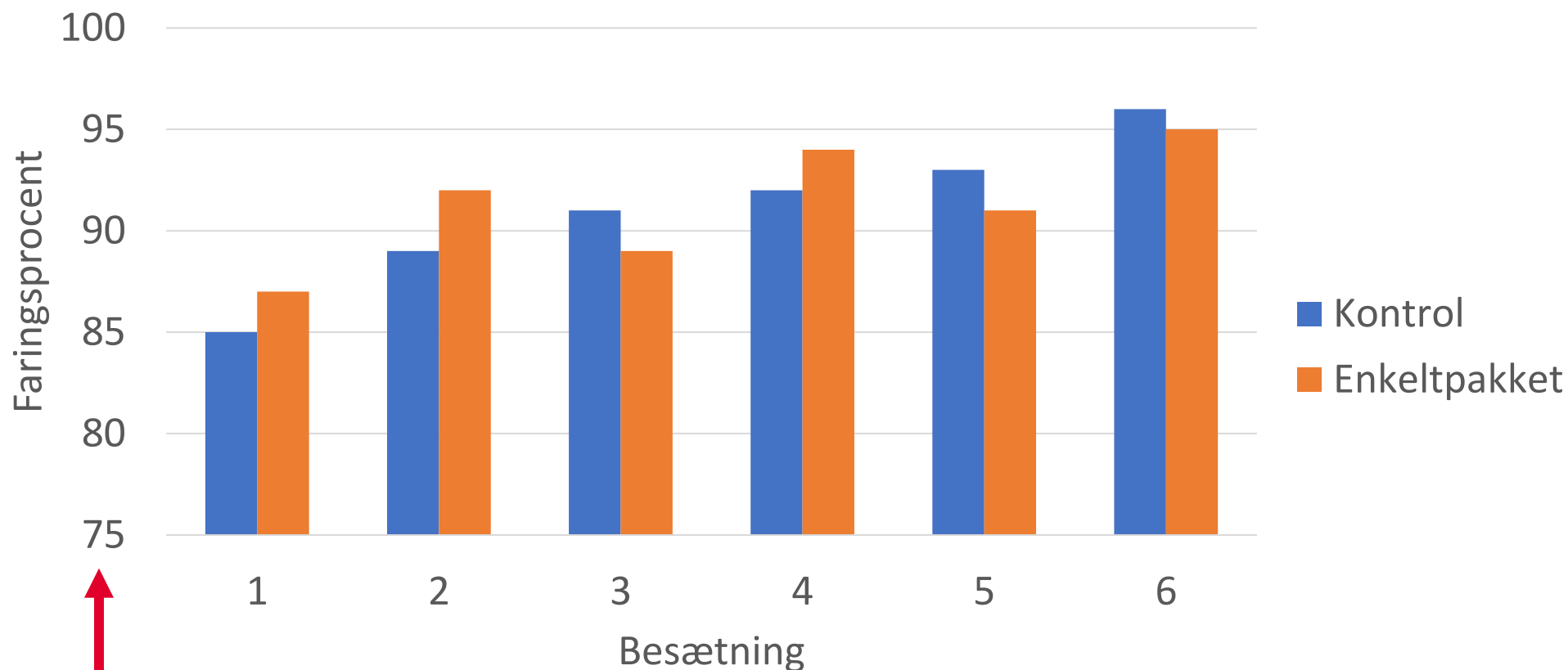
Hygiejnisk inseminering – samlede resultater

Gruppe	Multipakket kateter	Enkeltpakket kateter
Antal løbninger	2.923	3.007
Faringsprocent	91 %	91 %
Kuldstørrelse, totalfødte grise	20,8	20,8

Afprøvning af enkeltpakkede katetre

Faringsprocent. Besætninger med stigende faringsprocent i kontrol

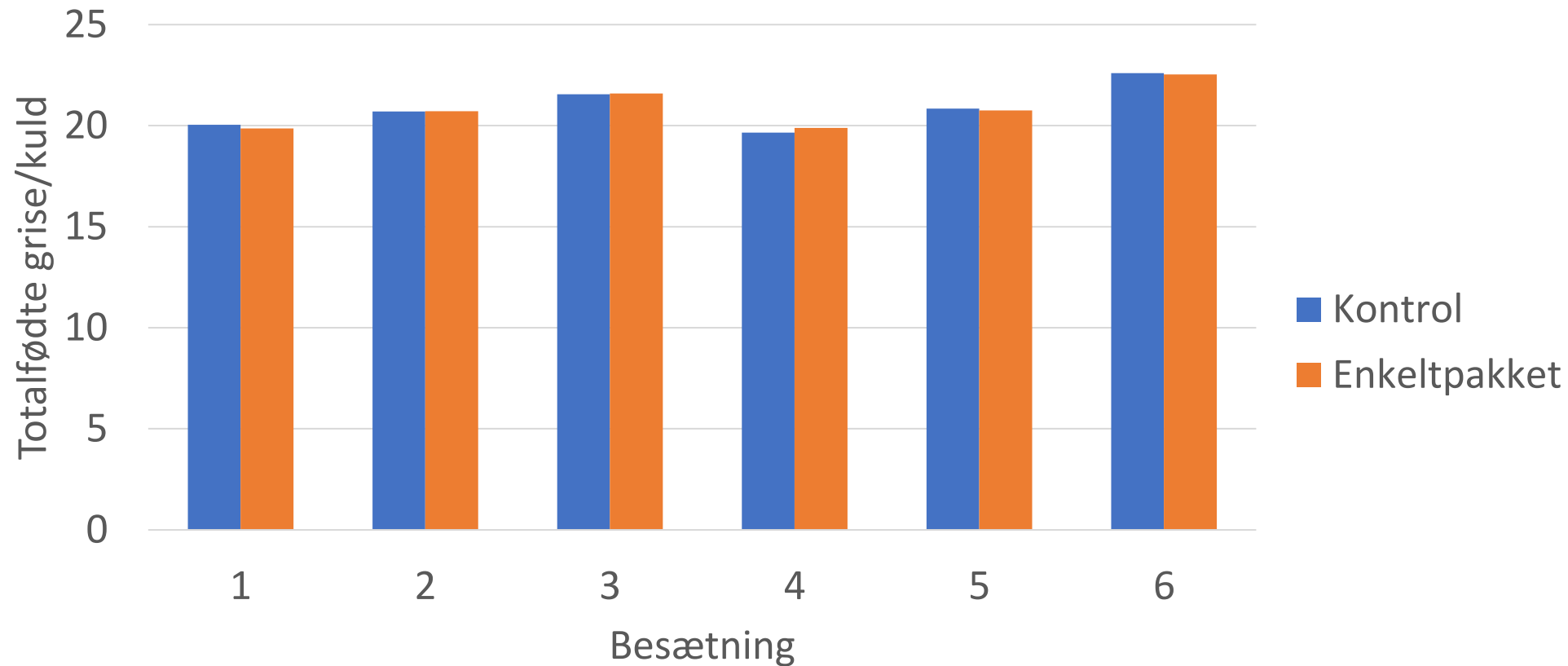

Obs. Forstørret akse.

Der kommer flere data fra besætning 4

Afprøvning af enkeltpakkede katetre

Totalfødte grise. Besætninger i samme rækkefølge som forrige figur

Konklusioner

- Faringsprocenten kan forbedres
 - Sæt fokus på brunstkontrol og på rideprøven
- Efterstimulering
 - Måske effekt på faringsprocenten
 - Ingen effekt på kuldstørrelsen
- Spar tid med en holder til sæddosen
 - Tilpas din løbestrategi til teknikken
- Enkeltpakkede katetre
 - Ingen effekt på faringsprocenten
 - Ingen effekt på kuldstørrelsen

TAK og husk!

Vær altid opdateret på den seneste faglige viden

Tilmeld dig **Nyhedsmail** fra
SEGES Svineproduktion på
www.svineproduktion.dk

 facebook.com/SegesSvineproduktion